

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 1. Vtrum necessarium sit, vt aqua immediatè tangat corpus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Ex Patri-
bus. Probatur Secundo ex Patribus. Orig. in cap. 6.
ad Rom. in illud *Quicumque in Christo baptizati
sumus*, dicit baptismum *in nomine Christi* non esse
Athanaſ. ratum, nisi & aliæ personæ addantur. Athanaſ-
ius serm. 3. contra Arianos dicit, Cùm Pater in
baptismo nominetur, etiã Filium & Spiritum san-
ctum necessariò debere nominari, vt perfecta sit
Didymus. initiatio. Didymus lib. 2. de Spiritu sancto in
principio pag. 1. *Qui, inquit, vnum de præceptis no-*
minibus prætermittit, neque perfectionem Sacramenti
attingit, neque à peccatis hominem liberat: Non arbi-
tror quemquam fore tam insanum, vt putet baptismum
perfici, si vel vnum nomen prætermittatur. Basilus
Basilus. cap. 12. de Spiritu sancto dicit eum à vita exci-
dere, qui aliquid addit vel detrahit præscriptæ
formæ baptismatis. Damascenus lib. 4. cap. 10.
Damascen. de Fide, *Qui, inquit, in sanctam Trinitatem bap-*
tizari non fuerint, rebaptizari oportet. Idem docent
Cyprian. Patres Latini. Cyprianus epist. 73. *ex eo bap-*
tismo remissionem peccatorum non provenire, qui non
fit datus in certa Trinitatis inuocatione. Augustinus
August. lib. 6. contra Donatistas cap. 25. *Certa sunt verba*
Euangelica, sine quibus non consecratur baptismus.
Beda. Beda lib. Variarum questionum quest. 14. *No-*
tandum, inquit, si quis baptizans, dicat, Baptizo te in
Christo IESV, & non dicat, In nomine Patris, & Fi-
lij, & Spiritus sancti, sicut Dominus instituit, non est
verus baptismus.

Non suffi-
citur implici-
ta Trinita-
tis inuoca-
tio.
Hinc patet non esse verum, quod ait Caieta-
nus, sufficere implicitam Trinitatis inuocatio-
nem: tum, quia Patres expressam requirunt;
tum, quia alioquin solius Patris inuocatio suffi-
ceret: qui enim Patrem inuocat, implicitè etiam
Filium & Spiritum sanctum inuocat: magis enim
in Patre continetur Filius & Spiritus sanctus, quàm
in nomine Christi. contineatur vngens Pater, &
Spiritus sanctus quo vngitur. Nam si tantùm esset
vna persona in diuinitate, posset esse *Christus*, non
tamen posset esse *Pater*. Ratio propositionis est,
quia baptismus est professio fidei Christianæ,
cuius primarium fundamentum & obiectum est
Trinitas personarum vnus essentia; quæ etiam
cæterorum mysteriorum fidei est causa: vnde
consentaneum erat vt in forma baptismi expri-
meretur.

24.
Baptizatur
semper
Apostoli
In nomine
Patris &c.
non Chri-
sti.
Dico Secundo, Probabilissimum est Apoſto-
los nunquam in nomine solius *Christi* baptizasse;
sed semper expressè: *In nomine Patris, & Filij, &*
Spiritus sancti. Est communis sententia Doctorum
recentiorum; Dom. Soto dist. 3. art. 6. Melchio-
ris Cani lib. 6. de locis c. 8. Armacani lib. 8. quæ-
stionum Armeniacarum cap. 3. Ianſenij Episcopi
Gandensis in c. 149. Concordiæ. Et videtur sen-
tentia Patrum citatorum. Vide etiam Canonem
Apostolicum 49. vbi dicitur anathema ijs, qui
aliter baptizant, quàm *In nomine Patris, & Filij, &*
Spiritus sancti. Et Dionysium Areopagitam c. 2.
partis 2. Ecclesiasticæ Hierarchiæ sub finem. Cre-
dendum enim est, Apostolorum successores, in
forma baptizandi imitatos ipsos Apostolos: atqui
illi in nomine Trinitatis baptizauerunt: ergo &c.

Ne quidem
ex peculiari
dispensa-
tione.
Quodd autem quidã Doctores dicunt Apoſto-
los baptizasse *In nomine Christi* ex peculiari qua-
dam dispensatione, vt nomen Christi redderetur
illustrius, parum habet probabilitatis: tum, quia
illustrius erat ad nomen, si cum Patre & Spiritu
sancto iungeretur, tanquam auctor sanctificatio-
nis, quàm si solitariè poneretur: tum, quia nul-

quam vmbra huius dispensationis apparet: imò
ex Scripturis colligitur, Apostolos consueuisse
baptizare *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*
Actorum enim 19. cùm Paulus quosdã rogasset,
an accepissent Spiritum S. & illi respondissent,
Neque si Spiritus sanctus est audiuimus, subiunxit Pau-
lus, *In quo ergo baptizati estis?* apertè insinuans in
forma baptismi solitum nominari *Spiritum sanctum.*
Notauit hoc Cymillus Alexandrinus Dialogo 7.
de Trinitate.

Ad argumenta contrariæ sententiæ: Respon-
deo, Nicolau fortè fuisse in illa opinione propter
Ambrosij auctoritatem. Certum tamen est eum
nihil definiuisse; fuerat enim tantummodò con-
sultus à Bulgaris, *An baptizatus à Iudæo, vel Pagano,*
verum Christi baptismum suscepisset? vt patet ex cap.
104. epistolæ ad Bulgaros. Ad quam questionem
dum respondet obiter, de suo, non interrogatus,
adiecit *Etiã baptismum in nomine Christi esse vali-*
dum, citans in suam sententiã Ambrosium. Quòd
autem in Actis Apostoli dicuntur baptizasse *In*
nomine IESV, variè exponi potest: Primò, *In au-*
thoritate, virtute & merito Christi. Secundo, *Bap-*
tismo à Christo instituto. Tertio, *In nomine IESV*, sed
non solo. Ita enim his tribus modis, hæc & simi-
lia loca explicat Basilus c. 12. de Spiritu sancto.
Adde probabile esse Apostolos addidisse hæc ver-
ba *IESV Christi*, dicendo, *Ego te baptizo in nomine*
Patris, & Filij eius IESV Christi, & Spiritus sancti:
hoc enim plurimum conducebat ad nomē Chri-
sti illustrandum, præsertim eum poneretur cum
Patre & Spiritu sancto auctor sanctificationis,
tanquam ipsis æqualis & consubstantialis.

Quomodo
dicatur
Apostoli
baptizasse
In nomine
IESV.

ARTICVLVS VII.

Vtrum Immersio in aqua sit de
necessitate Baptismi?

Respondeo, Baptismum posse fieri tripliciter. 26
Primò, Immersione. Secundo, Perfusione. Tribus
Tertio, Asperſione. Probatur Primò, Quia hæc modis fieri
tribus modis potest fieri ablutio exterior: ergo & potest.
baptismus. Secundo, Quia Apostoli Actorum 2. per
videntur baptizasse asperſione, vel effusione aquæ
super multos simul: tria enim hominũ millia non
videntur cõmodè vno die mersione potuisse bap-
tizari. Tertio Probatur ex Cypriano epist. 74.
ad Magnum, vbi id confirmatur ex illo Ezechie-
lis 36. *Aspergam super vobis aquam mundam* (sic enim
legit) Vbi etiam quosdam reprehendit, qui homi-
nes asperſione baptizatos in lecto, dũ ægrotarent,
vocabat *Climicos*; quasi dicas *Lecticarios Christianos*,
tanquam qui non essent verè baptizati. Idem con-
firmatur *Esaia 52.* vbi de Christo dicitur, *Iste*
asperget gentes multas. Denique asperſiones *Leui-*
tarum, erant baptismi nostri figura.

26
Tribus
modis fieri
potest Ba-
ptisma.

Climici seu
Lecticarij
Christiani.

DVBIVM I.

Vtrum necessarium sit, vt aqua immediatè
tangat corpus?

Respondeo, Omnino esse necessariũ. Tenent 27
plerique Doctores. Insinuat D. August. tra-
ctatu 8. in Ioannem: *Quenam tanta virtus aque,*
vt corpus tangat, & cor abluat?

D d d ij Ratio

Inclusus
culeo.

Vestes solā
asperit.

Infans in
vtero.

Asperio
aquæ.

Ratio est, Quia alioqui homo non propriè dicitur *Baptizari* vel *Ablui*. Vt si quis culeo inclusus mergeretur, non ablueretur. Idem dico, si vestes tantummodò aspergerentur; quamvis aliqui contrarium sentiant. Et confirmatur, Quia alioqui posset infans baptizari in vtero matris, perfusa, vel immerfa matre; quod est contra communem sententiam, & praxim totius Ecclesiæ.

Neque verisimile est Apostolos Actor. 2. baptizasse tali asperione, quali aqua benedicta aspergitur; quia poterant capita illorum facillè perfundi; erāt enim plures Ministri, qui brevi tempore plurimos baptizarent. Aqua lustralis non est Sacramentum, sed quiddā sacramentale, vim habens ex intentione & precibus Ecclesiæ. Vnde non est necesse, vt corpus tangat, sufficit vt vestem tangat: id enim Ecclesia non requirit, sed tantum, vt cum pio animi motu excipiat.

DVBIVM II.

Quanta corporis pars abluenda est?

28
Caput.

Respondeo, Ex more Ecclesiæ tenentur Sacerdotes, si fieri potest, vt minimum caput aqua perfundere; vt colligitur Canone *Postquā*. de Cōsecratione dist. 4. Ratio est, Quia caput est primaria pars hominis, in qua vigent omnes sensus; & sic in capite omnes sensus sanctificantur.

Pectus.

Ad rationē tamen Sacramenti, perfusio capitis non est necessaria. Nā si pectus, vel alia pars præcipua perfundatur, certum est constare Sacramentum. Quod si vel pes, vel manus duntaxat, res nō est ita certa; quamvis sit valdè probabile: vnde postea sub conditione esset rebaptizandus; multoque magis, si solū digitus tinctus fuerit: hæc enim ablutio non videtur sufficiens, vt inde homo dicatur simpliciter *Ablutus*, *vinctus*: tanta tamen ablutio est necessaria, vt patet ex forma baptismi.

Digitus.

Aduerte tamē, Non esse omnino improbabile, abluitionem digiti, vel alterius minimæ partis, sufficere ad substantiam Sacramenti. Ita Victoria qu. 32. de Baptismo, & plurimi recentiores, qui etiam vnius guttæ contactum sufficere putant. Et ratio est, Quia in quavis parte est tota anima, ac proinde tota sanctificari potest. Asperio tamen capillorum nullo modo videtur sufficiens, quidquid dicat Sotus.

Capilli.

ARTICVLVS VIII.

Vtrum Trina immersio sit necessaria ad substantiam Baptismi?

29

Respondeo, Necessariam non esse: qui tamē eam contra Ecclesiæ suæ consuetudinem ommitteret, peccaret.

Trina im-
mersio
olim in
precepto,
& cur.

Notandum tamen, In principio Ecclesiæ morē fuisse ter mergendi. Ita præceptum fuit ab Apostolis Can. 49. ob quosdā hæreticos, qui prauè de mysterio Trinitatis sentiebant; vt Cerinthus, Ebiōn, & similes; qui docebant Christum esse nudū hominem: nominari autē Filium Dei ratione meriti suæ mortis; quare, vt hoc representarent, vnica merione utebantur, baptizantes *In mortē Christi*. Trina merionis meminerunt Dionysius lib. de Eccles. Hierarchia c. 2. par. 2. Tertullianus cōtra Praxeam, & lib. de Baptismo. Basilii lib. de Spi-

ritu S. ad Amphiloc. c. 27. vbi est recenset inter Apostolicas traditiones. Ambrosius lib. 2. de Sacramentis cap. 7. Representatur per eam Trinitas personarum: vnde optimè respondet formæ; & triduanæ Christi sepulture: per baptismum enim Christo consepelitur.

Eius signi-
ficatio.

Primus autem, Qui post Apostolorū tempora ausus fuit vnica merione vt, fuit Eunomius, teste Sozomeno lib. 6. histor. cap. 26. & Nicephoro lib. 11. c. 11. Postea tamen Gregorius Magnus præcepit baptismum fieri vnica merione, ob quosdā Arianos, qui per trinam merionem tres essentias inducebant, vnitatē diuinitatis diuidentes. Patet hoc lib. 1. Registri c. 41. ad Leandrum. Idē paulò post constitutum in Concilio Toletano 4. cap. 5. Congruentiæ huius sunt: tūm, quia vnica essentia est trium personarum: tūm, quia Christus semel tantum mortuus, semel sepultus: tūm denique, quia populus Israeliticus semel mare Rubrum, semel Iordanem transtulit.

30
Vnica im-
mersio per
quem in
Ecclesiam
inducta,
civis con-
gruentia.

Dices, Pelagius Papa affirmat Euangelicū esse præceptum *In nomine Trinitatis trina merione vnicaque baptizari*; vt patet Can. *Multi sunt*. de Cōsecratione dist. 4. Respondeo præceptum hoc referendum tantummodò ad nomenclaturā Trinitatis, non ad Trinam merionē. Vide D. Th. ad 2.

Pelagius
Papa.

DVBIVM I.

Si Infans moueretur ante tertiam merionem, vtrum censeretur baptizatus?

Respondeo, Si forma fuit terminata ante tertiam merionem, v. g. simul cum 1. vel 2. merione, & statim post hoc momentum infans obiit, est verè baptizatus; vt rectè docet hîc Caietanus contra Paludanum. Ratio est, Quia trina merio nō est de substantia Sacramenti, sed sufficit ablutio. Vnde si forma cōpleatur simul cum prima merione, iā constat baptismus; & due sequentes meriones nihil operabuntur, etiamsi Minister intenderet per eas baptizare. Cuius ratio est, Quia completo Sacramento quoad partes essentielles, non potest Minister eius effectū suspendere, modò intēdat facere quod facit Ecclesia: operatur enim Sacramentum per modum cause naturalis. Quod si Minister ita suam intentionem determinaret ad trinam merionem, vt expressè excluderet vnica, nolens per eam baptizare, nihil efficeret: vnde, si velit vt omnes meriones concurrant, ita debet terminare verborum formulam, vt non compleat ante tertiam merionem.

31
Affirma-
tur.

Restringi-
tur.

DVBIVM II.

Vtrum tota ablutio, seu immersio, præsertim quando fit per motum localem aquæ per corpus, vel corporis per aquam, sit de substantia Sacramenti?

Respondeo, Eam totam esse de substantia Sacramenti, quæ peragitur ante complementum verborum: id autē totum, quod sequitur post terminum verborum, non est villo modo de substantia, si ea pars quæ antecessit, erat sufficiens, vt ab illa præcisè homo diceretur *Ablutus*, etiamsi hæc pars esset minima inter eas, quæ sufficiunt. Ratio est; Quia posito sufficiens partis contactu, vnde homo potest dici *Ablutus*, & accedente complemento verborū, constat integrum Sacramentum: 26

32
Responso
est cum di-
stinctione.